



## Egyetemi könyvtári weboldal modelljének felállítása a honlaptervező ellenőrző listájával és egy értékelő eszközzel

### Bevezetés, célkitűzés, kutatási kérdések

A cikk egy könyvtári weboldal modelljére tesz javaslatot, melyhez a tervező számára ellenőrző listát valamint értékelő eszközt is összeállít. Mindezek könyvtári szakemberek számára hasznosak a könyvtáruk weboldalának tervezésénél, újratervezésénél, fenntartásánál és értékelésénél.

A kutatók a modell kifejlesztéséhez az alábbi két kutatási kérdést fogalmazták meg:

1. Milyen tartalmi elemeket kellene feltüntetni egy egyetemi könyvtári weboldalon a könyvtárosok szemszögéből nézve?
2. Milyen formai jellemzőket kellene fontolóra venni egy egyetemi könyvtár tervezésénél a könyvtárosok szemszögéből nézve?

### Tartalmi és formai elemek összegyűjtése és csoportosítása

A weboldal modelljét az ún. Delphi-módszer segítségével fejlesztették ki, amely egy olyan ötletbörzén és döntéshozatalon alapuló technika, amely összegyűjti mindazt a különböző témákban, amelyekkel a szakértők egyetértenek. Két szakértői csoporttal dolgoztak, melynek tagjait nem véletlenszerű mintavételezéssel, hanem célirányosan választották ki: a tartalmi elemek összeállításában 15 könyvtáros vett részt 8 országból (USA, Kanada, Új-Zéland, Malajzia, Fülöp-szigetek, Nyugat-India, Nigéria, Sri-Lanka), a webes formai jellemzők összegyűjtésében pedig 10 könyvtáros 3 országból (USA, Nagy-Britannia, Venezuela).

A kutatók előzetesen áttanulmányozták a vonatkozó szakirodalmat, meglátogatták a kiválasztott könyvtárakat valamint azok honlapjait, s ezek alapján két külön csoportba gyűjtötték össze a tartalmi és formai elemeket.

A webes tartalmi elemeket négy csoportba sorolták: források, szolgáltatások, hiperhivatkozások, információk. Mindegyik csoporton belül három prioritási szintet állítottak fel, melyekbe az egyes elemek fontosságuk, hasznosságuk alapján kerültek. Az összesen 60 tartalmi elem közül 38-at soroltak az első prioritási szintre (ezek voltak a leghasznosabbak), 15-öt a második, 7-et a harmadik szintre. Az első szintre olyan elemek kerültek, mint például: elektronikus adatbázisok, elektronikus folyóiratok, e-könyvek („források” csoportból); elektronikus katalógus („szolgáltatások” csoportból); kari könyvtárakra mutató linkek a könyvtár hálózatán belül („hiperhivatkozások” csoportból); útmutatók az online szolgáltatásokhoz („információk” csoportból).

A 80 formai jellemzőt 4 csoportba sorolták: szöveg- és grafikadizájn (23 elem), következetesség, navigáció és letöltés (28 elem), hozzáférhetőség sérültek számára (21 elem), kezelés (7 elem). Az első szintre 61 elem került, a másodikra 15, a harmadikra pedig 4. Első szintre soroltak olyan elemeket, mint például: „nyelvhelyességi és helyesírási hibáktól mentes szöveg”, „világos és logikus címek a dokumentumok számára”, „nagy kontraszt a szöveg és a háttér között” („szöveg- és grafikadizájn” csoportból); „globális fejléc és logó valamennyi oldalon” („következetesség, navigáció és letöltés” csoportból); „villogó, valamint mozgó tartalmak kerülése” („hozzáférhetőség sérültek számára” csoportból); „weboldal tesztelése az elsődleges felhasználói csoporttal” („kezelés” csoportból).

### A modell megalkotása ellenőrző listával és értékelő eszközzel

Az egyetemi könyvtár weblapjának modellje tartalmazza mind a tartalmi elemeket, mind a formai jellemzőket; összesen 140 elemet 8 blokkban. A

weblaptervező ellenőrző listájába mind a 140 elemet beletették, hogy az egyetemi könyvtárosok részére egy részletes lista álljon rendelkezésre, amelyből választhatnak a technikai és anyagi lehetőségeiknek, valamint az ügyfélkörük igényeinek megfelelően. A kiértékelő eszközbe olyan elemek kerültek, melyek automatikus eszközökkel vagy kézi ellenőrzéssel mérhetők. Az eszközt előzetesen 5 weboldal értékelésével tesztelték. A tapasztalatok alapján mind a 60 tartalmi elem belekerült, a 80 formai jellemző közül pedig 57.

További kutatások szükségesek a modell testre szabásához más jellegű könyvtárak (pl. nyilvános

könyvtárak, szakkönyvtárak, iskolai könyvtárak) specifikus igényeinek megfelelően.

**/WIJAYARATNE, Anusha Lakmini – SINGH, Diljit: Developing an academic library website model, a designer's checklist, and an evaluative instrument. A Delphi method approach. = The Electronic Library, Vol. 33, No. 1, 2015, p. 35–51. Emerald Group Publishing Limited, 0264-0473, DOI 10.1108/EL-11-2012-0115/**

*(Koszttyánné Mátrai Rita)*

ELTE Könyvtár- és Információtudományi Intézet